

МОТИВИ

към проекта на Правила за търговия с електрическа енергия

Причини, които налагат приемането на Правила:

Правомощие на ДКЕВР, регламентирано в чл. 21, ал. 1, т. 9 от Закона за енергетика (ЗЕ), е да приема правила за търговия с електрическа енергия по предложение на енергийните предприятия и да контролира спазването им.

Към настоящия момент в сила са Правила за търговия с електрическа енергия, приети от ДКЕВР с Решение по т. 5 от Протокол № 94 от 25.06.2010 г. и обн. в ДВ, бр. 64 от 17 август 2010 г., чиито разпоредби се прилагат пробно съгласно изготвена пътна карта за поетапна тестова работа.

Съгласно чл. 91, ал. 4 от ЗЕ, ДКЕВР при отчитане на постигнатите резултати от работата на електроенергийната система и пазара на електрическа енергия и процедурите регламентираны в правилата за търговия с електрическа енергия, по предложение на енергийните предприятия изменя или отменя и приема нови правила за търговия с електрическа енергия при спазване на принципите на равнопоставеност и баланс на интересите на всички страни. Срокът за приемане/привеждане в съответствие с промените в закона на подзаконовите нормативни актове и общите административни актове по прилагането на закона е едногодишен (§ 199, ал. 1 от ЗИД на ЗЕ в сила от 17.07.2012 г.).

С писмо ДКЕВР е изисквала от енергийните предприятия да внесат своите предложения, които са детайлно анализирани.

Анализът на постъпилите предложения и обобщените резултати от провежданата тестова работа, необходимостта да се съобразят настъпилите законодателни промени, налагат извода, че ДКЕВР следва да приеме нови Правила за търговия с електрическа енергия.

Цел на Правилата:

Ускоряване либерализацията на електроенергийния пазар, следвайки новото европейско законодателство и спазване на изискванията на Третия либерализационен пакет.

Смекчаване на икономическите последици от цените на балансиращата енергия, чрез агрегиране на небалансите на търговските участници, съсредоточаване на отговорностите по обмен на информация с електроенергийния системен оператор.

Създаване на условия за формиране на борсов пазар на електрическа енергия в конкурентна, прозрачна и недискриминационна среда.

Основни положения в Проекта:

В представения проект на Правила в съответствие с изискванията на чл. 91, ал. 3 от ЗЕ са определени: правилата за снабдяване от крайни снабдители и доставчици от последна инстанция, правила за обмен на данни, начинът на администриране на сделките, известяването на почасови графици, организиране и работа на борсовия пазар, пазара на балансираща енергия и пазара за предоставяне на преносна способност, методика за

определяне на цените за небаланс, както и регистрирането на отделните видове балансиращи групи и дейността на координаторите на балансиращи групи.

Проектът на Правила предвижда структура на електроенергийният пазар, която включва: пазар на електрическа енергия чрез двустранни договори, борсов пазар, пазар на балансираща енергия, пазар на резерв и допълнителни услуги, пазар за предоставяне на междусистемна преносна способност (капацитет).

Новата организационна структура на пазара предвижда почасови графици за производство (PPSfiles) и търговски графици за обмен (TPSfiles) в новата система за администриране на пазара – MarketManagementSystem (MMS), изпращане на почасови данни за измерени количества електрическа енергия, конфигуриране на виртуални електромери на обекти на участниците. Въвеждането на пазарен механизъм в работата на пазара на балансираща енергия предполага отделянето на енергията, която операторът използва за регулиране, от енергията, която се предлага на пазара – регулиран и свободен. Въвеждането на борсова търговия ще помогне за по-оптимално планиране и използване на производствените мощности, оптимизиране на договорната позиция преди реално време и намаляване на риска от небаланс. Новата организация на пазара предвижда формиране на балансиращи групи, с цел въвеждане на ясни правила при сключване на сделките, изпълнението им в реално време, разделяне на задълженията по физическата доставка на електрическа енергия от финансовите взаимоотношения при отклонения от реално производство/потребление и прогнозните регистрирани графици.

Правилата регламентират видовете договори, страните и предмета на договорите, сключвани от търговските участници на пазара на електрическа енергия (производители на електрическа енергия, търговци на електрическа енергия, крайни клиенти, преносно предприятие, обществен доставчик на електрическа енергия, крайните снабдители на електрическа енергия, доставчици от последна инстанция, разпределителните предприятия, вкл. на тягова електрическа енергия).

Проектът на правила разширява и усъвършенства правната уредба на борсовия пазар и принципите на организация му.

Новата организация на пазара предвижда формиране на балансиращи групи, което има за цел:

- въвеждане на нова организация при администриране на сделките с електрическа енергия, реалното им изпълнение и сетълмент;
- планиране на баланса на електроенергийната система;
- разделяне на задълженията по физическата доставка на електрическа енергия от финансовите взаимоотношения при отклонение на реалното производство/консумация от предварителните прогнози, регистрирани графици и диспечерски инструкции от независимия преносен оператор;
- агрегиране на небалансите на търговските участници и смекчаване на икономическите последици от цените на балансиращата енергия;
- съсредоточаване на отговорностите по обмен на информация с електроенергийния системен оператор.

Балансиращите групи са: стандартни балансиращи групи и специални балансиращи групи. Балансиращата група включва един или повече участници в пазара на електрическа енергия със съответните обекти и места на измерване, в която се поддържа баланс между производство и закупена енергия, от една страна и ползвана и продадена енергия от друга. Всяка балансираща група има координатор, който поема отговорността за балансиране и е

отговорен за небалансите на собствените си обекти и на обектите на членовете на балансиращата група.

Правилата регламентират начините за предоставяне и утвърждаване на графици за обмен на електрическа енергия. Агрегираните графици, които съдържат информация за почасов обмен на електрическа енергия се известяват на независимия преносен оператор от всички координатори на балансиращи групи и служат за изчисляване на небалансите в балансиращите групи. Почасовите графици за производство и за потребление съдържат информация за планираното брутно и нетно производство/потребление за всеки диспечериран блок/потребител и за всеки интервал на доставка, които се изпращат на независимия преносен оператор от производителите присъединени към електропреносната мрежа и съответно от координаторите на балансиращи групи за производители присъединени към електроразпределителната мрежа и за потребители. Графиките за производство и потребление служат за извършване на сетълмент на доставчиците на балансираща енергия и диспечерираните потребители и са основа за извършване на дневното планиране на производствените мощности и потреблението.

Новата организация на пазара на балансираща енергия, залегнала в проекта включва създаването на регистър на доставчиците на балансиращия пазар, основни принципи за изчисляване на небалансите и сетълмента, методика за формиране на цените на балансираща енергия за излишък и недостиг.

Конфигурирането на производителите на електрическа енергия от ВИ в отделна група, както е регламентирано в Правилата от 2010 г., разкрива недостатъци при тестовата работа. В предлагания проект производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници са включени в специалните балансиращи групи с координатор крайните снабдителите в зависимост от мрежата, към която са присъединени. За производителите на електрическа енергия от ВИ присъединени към преносната мрежа е предвидена възможност да избират координатор в чиято група да участват, като такава възможност е дадена и на производителите на електрическа енергия с комбиниран способ на производство, с цел осигуряване на равнопоставеност на тези групи участници на пазара.

Предложеният проект на Правила за търговия с електрическа енергия е съобразен със съществуващите обективни предпоставки на българския пазар, както по отношение на действителната либерализация на пазара.

Прилагането на нови Правила за търговия не изисква допълнителни финансови средства.

Очаквани резултати:

Предлаганите изменения ще доведат до създаване на един добре функциониращ пазар с ясни и справедливи правила, критерии и процедури свързани с организацията и функционирането му, ускоряване на либерализацията на електроенергийния пазар, ефективен достъп за всички участници, създаване на конкурентен и ликвиден електроенергиен пазар в страната.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на правила е съобразен с правото на Европейския съюз и изискванията на приложимите актове на европейските органи (Третия либерализационен пакет).